

Groot onderhoud aan stage

De stage is cruciaal in de opleiding tot accountant - niemand betwijfelt dat de praktijk de beste leerschool is. Voortdurend meebewegen met praktijkontwikkelingen is daarom noodzakelijk. Leo Straathof, voorzitter van het NIVRA-stagebestuur, geeft een toelichting bij de knelpunten die momenteel onder handen worden genomen.

TEKST GEERT DEKKER | BEELD MARJA BROUWER

Dat de stage centraal staat in de accountantsopleiding, is op te maken uit de bemoeienis van vele partijen bij de verbeteringsprojecten die momenteel worden uitgevoerd. De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding bijvoorbeeld is de drijvende kracht achter het harmoniseren van de eindtermen van de praktijkopleidingen voor de certificerend accountant, oftewel de verplichte driejarige stages voor toekomstige AA's en RA's.

De beroepsweld zoekt daarnaast naar middelen om het proces rond de scriptie - meer dan eens de flessenhals van de opleiding - beter in te richten. Men maakt zich naar aanleiding van dit 'stuwmeer' zorgen over het groeiende tekort aan afgestudeerde accountants.

Ook de studenten roeren zich: het toetsingssysteem is als te formeel en tijdrovend beoordeeld. Dus wordt ook op dat terrein gezocht naar aanpassingen.

STUWMEER

Bij deze drie projecten is Leo Straathof, partner bij KPMG, nauw betrokken. Hij is voorzitter van het NIVRA-stagebestuur, nu bezig met zijn tweede termijn van vier jaar. "Een boeiende functie, vanwege de combinatie van vaktechnische en praktische aspecten. Het gaat hier bovendien om zaken die van groot belang zijn voor het

accountantsberoep", aldus Straathof. Dat is het meest direct zichtbaar in de kwestie van het zogeheten stuwmeer. Volgens de laatste enquêtegegevens van het NIVRA zijn het nu ongeveer 440 studenten die drie jaar of langer geleden met hun laatste stagejaar zijn begonnen en nog niet zijn afgestudeerd. Met name de scriptie waarmee de stage moet worden afgerond blijkt een obstakel.

De vrees is dat deze studenten uiteindelijk definitief afhaken.

"Naast de vergrijzing zijn het niet afmaken van de studie en de beperkte instroom van studenten de belangrijkste oorzaken van het dreigende tekort aan accountants", zegt Straathof.

'VERLEIDINGEN'

De oorzaken zijn divers, maar in de analyse van het stagebestuur is de kans op afvallen het grootst als procesmatige problemen rond de scriptie samenvallen met andere 'verleidingen'. "Een accountant in opleiding beschikt over gewilde kenmerken. Hij leert kijken in vele keukens, zit aan tafel bij interessante bedrijven, leert goed omgaan met mensen, leert omgaan met deadlines etc. Dat maakt hem aantrekkelijk voor werkgevers: er wordt aan hem

getrokken, nog voordat hij is afgestudeerd. Dan is het vaak een hele kunst om nee te zeggen."

Meer persoonlijke overwegingen kunnen ook reden zijn om niet af te studeren. "Soms wordt de thuissituatie genoemd als reden om niet door te gaan. Men kiest dan voor een bepaalde balans tussen werk en privé die moeilijk te combineren is met de eisen die het accountantsvak stelt. Daarnaast horen we ook dat sommigen terugdeinzen voor de maatschappelijke druk op het vak. Die wordt immers opgevoerd."

WORKSHOPS

Het tweede aspect van het stuwmeer wordt gevormd door organisatorische problemen rond de scriptie. "Uit de ervaringen van studenten blijkt dat het niet zo eenvoudig is te zeggen 'ik sluit me een paar weken op in mijn werkkamer en ik schrijf die scriptie'. Tijdsdruk speelt een grote rol. Soms ook laat de voorbereiding te wensen over. Een goede stagemeeester wijst al in het begin van de stage op de noodzaak gaandeweg mogelijke scriptieonderwerpen te verzamelen, maar dat gebeurt niet altijd."

Het is met name dit aspect van de stuwmeerproblematiek dat het stagebestuur nu aanpakt. "We zetten sterk in op workshops en andere manieren van voorlichting om luid en duidelijk de boodschap te verkondigen dat er hulp voorhanden is voor iedereen die in een dergelijke situatie

'Sommigen deinzen terug voor de maatschappelijke druk op het vak.'

verkeert", zegt Straathof. "De afdeling praktijkopleiding van het NIVRA kan op allerlei fronten een rol spelen. Maak daar gebruik van, zou ik aanraden."

TOETSINGSVORMEN

De tijdsdruk is een factor die ook wordt

'De kans op afvallen is het grootst als problemen rond de scriptie samenvallen met andere verleidingen.'

genoemd door studenten in hun kritiek op de toetsingsystematiek van de stage. Vorig jaar werd daar op een congres van de Vereniging van Accountancy Studenten (VAS) en het NIVRA aandacht voor gevraagd en dat heeft een vervolg gekregen met een commissieonderzoek onder verantwoordelijkheid van het stagebestuur. In drie rapportagevormen - stagedossier, essays en scriptie - wordt gedurende de stage van studenten gevraagd te laten

'Nadrukkelijker dan voorheen zal naar voren komen dat gedragsvaardigheden van groot belang zijn.'

zien hoe ze de theorie in de praktijk toepassen. Straathof: "Die toetsingsvormen worden door studenten als formeel en tijdrovend ervaren." De commissie onderzoekt nu of verbeteringen mogelijk zijn. "Dat is niet eenvoudig, want daarbij moet rekening worden gehouden met zowel Nederlandse als Europese regelgeving ten aanzien van de eisen aan de accountantsopleiding.

Maar we zijn het aan onszelf verplicht te onderzoeken of er mogelijkheden zijn deze systematiek beter te laten aansluiten bij de beleving van de studenten."

HARMONISEREN EINDTERMEN

Het derde project dat Straathof als voorzitter van het stagebestuur onder handen heeft, vindt zijn oorsprong in de Wet toezicht accountantsorganisaties. Zoals bekend valt daarin het onderscheid weg tussen AA's en RA's ten aanzien van de

wettelijke controle. Daaruit is inmiddels ook de aanstaande bundeling van de beroepsorganisaties NOvAA en NIVRA voortgekomen, en

daarnaast beheerst dat thema de hervorming van de accountantsopleidingen. Het ministerie van Financiën stelde eerder de Commissie Eindtermen Accountantsopleidingen (CEA) in en die stelde eind 2007 de eindtermen voor de theoretische opleidingen vast.

Het harmoniseren van de eindtermen voor de praktijkopleiding ligt nu op het bordje van het stagebestuur. "Samen

met de Raad voor de Praktijkopleiding van de NOvAA werken we hier aan. Accountancy is een pluriform beroep dat veel verschillende profielen kent, maar ten aanzien van het werk van een certificerend accountant kunnen en mogen er geen misverstanden zijn. Rond die wettelijke taak moet een goede en uniforme vervulling van die rol gewaarborgd zijn."

GEDRAGSVAARDIGHEDEN

De harmonisering is de aanleiding en het voornaamste doel van de operatie, zegt Straathof. Maar dat neemt niet weg dat de gelegenheid te baat zal worden genomen de eindtermen te moderniseren aan de hand van de maatschappelijke ontwikkelingen van de laatste jaren. "Nadrukkelijker dan voorheen zal naar voren komen dat gedragsvaardigheden van groot belang zijn. De accountant moet laten zien dat hij om kan gaan met druk, dat hij bedreven is in integriteitsvraagstukken. Het gaat niet alleen om het verwerven van kennis, er zal meer uitgesproken aandacht zijn voor de vraag hoe de accountant met zijn verworven kennis omgaat." □